

Előfizetési díj.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egészre	16 frt
Félévre	8
Negyedre	4
Egy helyben	1,50 kr

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállítás:

Főttér 4-ik szám havá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatszor hasznosított gépműköd sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppel Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Hasenstein et Voigler (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben Hasenstein és Voigler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szerviztér 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynöksége, Józsefkor 10. sz. 1. emelet

Nyitléri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

A hrvát elfogatások.

Budapest, augusztus 12.

(A.) A háboru uralkodik a kedélyeken s helyeink egészen háttérbe szorultak előtte. Hasztalan merülnek föl igen fontos kérdések, a melyek belálatunk jövőbeli lakulata messzeható jelentőséggel bírnak. Egy pillanatra megijesztette ugyan a közvéleményt azon hír, hogy Ausztria a nei rég létesült bankügyi kiegyezés életbeléptetését egy évvel vagyis 1878 elejéig akirja elhalasztani. Egy-két napig érdekeltette azon eszme iránt, mely önálló földmívelő minisztérium alakítását sürgette. Mindez azonban állandóan nem tudta lekötni a figyelmet, mely egészen amaz események kéré összpontosult, a melyek legközelebb Szerbia keleti részében játszódhattak le.

Még a horvátországi elfogatások ügye felett is legkeletesebb közönyvel siklik el a közvélemény, noha a mozgalom, mely a hatóságok beavatkozását szükségessé tette, a harcolt eseményekkel benső és sokszoros összefüggésben áll. A délszláv agitatio nem is tudvalevőleg hazánkban elég komoly alkotóltott s csak a közvélemény süngös óhjára a kormány részéről fogantatosított endkivüli intézkedéseknek közzönhető, egy a baj, a mennyire lehet, lokalizálva lón. Ismeretes, hogy Bécsben akkor mennyire gúny tárgyává tették a magyarokkisértetlenségét, mennyire megrották chavinismusunkat és oktanal gyűlöletünk a szlávok iránt, kik pedig — a bécsi avophilek ismételt nyilatkozatai szerint — magatartásukkal semmi panaszra sem adta okot.

Az emények hamar megczáfolták ez állításoka s most már kitűnt, hogy nem kísértetlenségéből kívánt a közvélemény elővigyázati rendszabályokat. Az utolsó napokban hrvátországban olyan mozgalom nyomára utottak, melynek felségsértő céljai iránt vétséget táplálni nem lehet. Minő viszonyban áll a magyar és a horvát mozgalom van-e közöttük érintkezési pont s együtten akartak-e céljuk érdekében működni, azt majd kideríti a vizsgálat, mely remélhetőleg a Drávan innen s azon túl egyenő erélylyel és lelkiismerettel fog végrehajtani. Eddig egyelőre csak az tűnt ki, hogy a horvát mozgalom valószínűs államellene összeesküvéssé fajult s hogy a

vezetők fegyveres actiótól sem riadtak volna vissza, ha az igazság-szolgáltatás keze büns merényletöket idejében meg nem húsítja.

Jellemző a dologban, hogy igen előkelő állami tisztviselők, papok, tanítók részesei az összeesküvésnek, minek folytán az sokáig szabadon fejlődhetett s csak véletlenül jutott a zágrábi kormány tudomására, mely azután kellő szigorral lépett közbe. Az ilyen tapasztalások vajmi szomorú világot vetnek a horvát viszonyokra, mert a hol magok az állam localis képviselői büns merényleteket szerveznek s a felsőbb hatóságoknak csak véletlenül jut az ügy tudomásukra, ott az állapotok valóban csekély bizalmat érdemelnek. A dologból egyébiránt megtanulhatták a bécsi szlávbarátok s a német félhivatalosok, milyen igazságtalanul rágalmazták a magyarokat azzal, hogy csak az ő oktanal félelmük lát veszélyt a szlávok magatartásában. A horvát igazságszolgáltatás maga is szláv és vajmi kevés magyar érzelmi, és ha most ő a legcsekélyebb idegen behatás nélkül olyan nagy mérvű elfogatásokat tart szükségesnek, úgy ezzel a veszély lételet s a magyar közvélemény magatartását teljes mértékben igazolta. A veszély valóban megvolt s csak az erélyes intézkedéseknek tulajdonítható, hogy az igen komoly mérveket nem ölthetett.

— A „Granicásár” szerkesztőjéről Pavlovicsról, ki vasárnap délelőtt 9 órakor fogott el, a „Bud. Corr.” a következő adatokat közli. Pavlovics János ezeltől Pancsován tartózkodott, hol mint általános botrányosnáló ismerték; ő volt a többször felfüggesztett „Pancsevác” szerkesztője s sajtvöröse miatt már be volt zárva. A börtönben Pavlovics megtanulta a magyar nyelvet, de csak azért, hogy féltelen magyar gyűlöletének annál bővebb táplálékot nyujtson.

Midőn fogságbüntetése letelt, felszólítás nélkül irásban kijelenté az államügyésznek, hogy belátta, mikép büns dolog az államszervezet ellen izgatni s hogy jövőre, mint hű és öszinte állampolgár minden további agitatótól távol tartandja magát.

Pavlovics azután Zimonyba ment, hol a „Grenzboten” című lapot megvásárolta s mint nyomdatulajdonos a „Granicásár”-t indította meg. A legnyikussabb módon úte ismét Pavlovics áskálódásait déli Magyarországon, Horvátországban és a határőrvidéken.

ki a „huszár” minden kényszerkedő zsarolását nyugton tűrte, csakhog anyám helyett anyámul házuunknál maradhasson.

Atyám, szegény, sötét árnyként járkált házában. Alig lehetett reáismerni az első szobában függő páros nagy olajkép után. Oh ez a két kép, bányelfojtott sohajom röpött hozzátok! Anyámé, az néha mintha mosolygott volna reám — bár többnyire, mintha könyöcsépp szivárgott volna ki hosszú, árnyas szempillái alól. Atyámé — mindig mosolygott — de tömött, göndör fűrtjei a valóságban gyér, őszhajszálakká ritkultak; a lágy ajk-vonások, tétova, félénk ránczokba estek össze s a jóakaratu, szelid tekintet a mindig lesütött szempillák mögé menekült.

Oh Lizi néni édes emlékezőkessel s elfojtott dühvel beszélt sokszor, midőn kicsiny kamrában már eloltók fagygyugyertyánkat, de az első szobából áthangzó zsvaj miatt nem bíránk pihenőre térni, a szelid, gyöngéd, vidám, szép és áldott jószágú mama s a kissé bátoratlan, nejt imádó s most szegénytelen rabszolgává vált papa páros galamb-életét.

Mily nyílt vidorság, enyhe béke, szelid örömek honoltak egykor itt, hol most piszkos tivornya, mosdatlan ledérség, sértő vihongás undokítja a léget.

Hogyan mosolygott a derült ég, midőn szegény atyám szerény büszkeséggel nyitott ajtót az új asszony előtt; minő tisztelősen volt még a cseléd is, az akkor takaros Lizi atyám előtt, mert édes atyámmal jött a házhoz — s mennyi könnyel kell most panaszos kenyeréhejt áztatnia.

Aztán jött az édes reménység, félénk aggodás, de büszke várakozás ideje, midőn a golya fedelünkre fészkelte — s megérkezett az óhajtott, várt s már előre imádott jövevény — hogy gyászt, keservet borítson e boldog ház fölé.

Egyetlen szerb lap, még a „Zasztava”, vagy az „Iszto” sem irt olyhangon Magyarországot ellen, mint a „Granicásár”, mely legjobban izgatott a háborura. Pavlovics Risztics-csel s különösen Gruics-csal minden nap érintkezett Belgrádban. Riszticsnek a „Granicásár” minden cikkéről volt tudomása, mielőtt még az kinyomatott volna s a Pavlovics-nál eszközölt házmotozás alkalmával állítólag Risztics-től is találtak itt leveleket, habár nem sajátkezűleg írottakat is. Belgrádban folyton árulkodott a most ott és Zimonyban tartózkodó hírlapírókra.

Pavlovicsot a nem rég Zimonyba küldött államügyész fogatta el, miután számos bizonyíték és okmány merült fel, melyek Pavlovicsnak a Magyar- és Horvátországban már elfogottakkal való összeköttetését bizonyítja. Pavlovics Zágrábba fog vitetni. A „Granicásár” további megjelenése kérdés. Határozottan állítják, hogy a határőrvidéken még más helyen is fognak eszközöltetni elfogatások, habár csekélyebb jelentőségűek is.

E részletekhez a nevezett lap más forrásból vett értesülések nyomán hozzá teszi, hogy a magyar és horvát államügyészségnél levelezések és írásbeli bizonyítékok vannak az elterjedt izgatásról s csaknem megfoghatatlan és kimagyarázhatatlan, hogy ez emberek honét vették azon sok pénzt, mely nekik elvitatlanul rendelkezésükre állt s a mennyit eddig is elköltöttek. A későbbi törvénytörési tárgyalások sok érdekes tényrt fognak napfényre deríteni.

A háboru.

Milán fejedelem Belgrádba visszaérkezett, hat heti távollét után. Ez képezi a nap eseményét. Váratlanul, csendben, mintegy titokban, mintegy lopózva, szegyenkeze jött haza egyik rokona kíséretében. Leverve, kiábrándulva a csalékony álmokból, keservesen ábrándulva ki tért vissza. Mekkora különbség a Péter és Pál napi távozás és az aug. 12-iki megérkezés között. Mekkora változott azóta a helyzet! Az akkori néptolongs, egetverő zsvio kiáltás — mind rég eltűnt s elhallgatott. Sehol egy ember nem jelentkezett a háboru színhelyének közeléből haza siető fejedelem üdvözlésére. — Maga Milán is óvatosan kerülte ezt. Egy szerb fővárosi néptolongs aligha zsvióval fogadná a visszatérő fejedelmet. Mikor Milán Belgrádból távozott, háborut vitt magával s most békét hoz vissza. Meghódí-

Oh, ti, kiknek adatott, hogy büszkesége, öröme, fénylő napsugarai legyenek egy boldog hajléknak, ti nem tudjátok mit tesz az, hogy a minden pappal fejlődő lélek örökkön csak aval a szemrehányással táplálkozzék: életedet anyádéval vásárolád meg. S a szemrehányás mindig gyűl, halmazódik — előbb csak egy tekintet, sohaj, köny; aztán egy elejtett szó, mely mint mérég szivárog le szívedbe; te még nem érzed, de a mint gyűl: erősebb és erősebb lesz; kényszerít, hogy vele foglalkozzál: fel-felvillan agyadban egy fájó gondolat s a végén elborítja egész lelkedet: te vagy szerzője mind e gyásznak, könynek, sohajnak, panasznak, büns szétrombolója a boldogság fészkeinek; átok neheztedik egész élteden!

Oh, te erős, boszuálló, nagy isten! Ezé a te végére mehetetlen szereteted, hogy már bölcsőjébe átkot helyezesz egy tehetetlen porthyának, átkot, mely mint a mesebeli sárkány, mind több és több maró fejet növeszt.

Oh, hát mi vé tudjon lenni egy szegény, elhagyott leányka, kit nem az édes anya gögicséből ajka tanít meg az első szóra, csókra; kit nem a vérből való vér vezet kézenfogva; kit a cseléd-szoba tisztátalan gőze vesz körül; kit atyja mogorva tekintete kísér; kit iskola padján szeretetlen pillantások fogadnak; kinek fejlődő értelme csak gúny és irigység tárgya; kit az örömtelen otthonból az örömtelen iskolába, örömtelen utjain, nem kísér az édes emlékezés, a biztató reménykedés, hanem csak köd és felhő, mint hollók serge a temetési menetet.

(Folyt. köv.)

tott tartományok helyett mindenütt vereséget és kudarcot.

Ez a drámailag megrázó tanulság az eszeveszett háborus vállalatból.

Pénteken, szombaton miniszteri tanácskozások tartattak Belgrádban; aug. 13-án volt a harmadik s hihetőleg döntő tanácskozás magának a fejedelemnek elnökele alatt. Milán megkísérli megmenteni, ha nem késő, a mit még megmenteni lehet.

A szerb kormányban válság van. Risztics egy-két collegája a háboru folytatása mellett van, ellenben Gruics más col legáival a béke megkötését szorgalmazza. Milán is Gruics pártján van, kit Risztics utódának tekintenek.

Ha az aug. 13-án egybehívott államtanács a béke mellett nyilatkozik, Risztics le fog lépni. Milán különben Germani rokona és hadsegéde által békejavaslatokat fog tenni a portának és számít Anglia és monarchiánk támogatására.

Szóval nagy horderejű dolgok fölött határoznak most Belgrádban.

Szerbiában napról-napra nő a válság. Fejedelemeink és kormányunk egyaránt kifelé áll a szekere rudja.

Viddinből távirják a következőket. Negotin, Radujevac, Gladova és Milanovac vidékén tegnapig még nem mutatkoztak török csapatok. Ellenben tény, hogy ez az egész vidék nyitva és védtelenül áll, Ozmán és Suleiman pasák még mindig Zajcsárban összpontosított serege előtt, miután Lesjanin Csernajeffer egyesülendő, Paracsin irányában vona össze a negotini kerületben állott összes csapatait. Ezeknek nyugtalanítására egyelőre csak Hassan pasa küldetett csaknem kizárólag lasi-boszuokból és cserkeszekből álló guerilla-csapatával. Az is való, hogy az említett vidéknek lakossága minden marháival és ingóságaival ezrivel kel át az oláh partokra, miután falvait a szerb hatóságok rendeletére maga felgyújtotta.

Hogy a török csapatok ezt a vidéket az Oláhországgal való közlekedés elzárása végett megszállják, valószínű, de Ozmán pasa maga nyilván nem erre, hanem Paracsin-Csapria felé fog operálni; erre mutat egy az, hogy Suleiman pasa vele egyesült, mint az is, hogy Achmed Ejub basa Knjasevacztól Deligrád háttába kerül, mi által az előnyomuló Ozmán oldalát is fódözi.

Oroszország készülődései. Az er-

A föld körülutazása.

Phyladelphia, 1876. július 24-én.

(Ausztria-Magyarország a kiállításon a többi államok mellett — Értékesebb kiállítási tárgyak. — A gép-csarnok. — A „horticultur-hall.” — A művészet csarnoka. — A legnagyobb amerikai bika. — Az erdélyi borok.)

A főépület egy nagy hosszú négyszöget képez és egy fő és két mellékhajóból, külső álló pavilonokból és nagyobb része egy emeletből áll, négy homlokzatának közepén egy-egy főbejárat; a keleti főbejárathoz szekérut vezet, a hol az érkező vendégek az arkade-ok fedélzete alatt szállhatnak ki a szekérből, a déli főportálhoz vasut hozza meg a látogatókat, a nyugati a gép-, és az éjszakai a művészet csarnokaiba vezet.

Mind a négy szegleten egy-egy és a központban négy mintegy 75 láb magas torony emelkedik; ezen négyszög eltekintve a disttól, melyet az egésznek nyujt, kellemesen ventilálja a belső tért, a hol e nélkül nem volna lehetséges a szokatlan és rendkívüli nagy hőség miatt létezni; hivatalos adatok szerint a fedél alatti rész térmértéke 936,000 □ lábot tesz, földszint van egy 120 láb széles és 1832 láb hosszú közép út, és ezzel közegyenesen még két valamivel keskenyebb út vezet végig.

Az egész kiállítás átvezetét megkönnyíti azon karzat, mely 120 lábnyi magasságban a főépületet körülfutja és a hova elevátorok segítségével juthatni.

A tetőzet hat sor vasoszlopon nyugszik és világítást az egész épület felülől kap, melynek ablakain allegoriái képek, a tudományt, művészetet, földmívelést, bányászatot, ipart és kereskedelmet ábrázolják.

A főbejáratokon ugyszintén a tornyokon nemzeti zászlók, azoknak megfelelő embleme-

zerumi angol consul legujabban távirat ilag értesítette sir Elliotot, hogy az or oszok az erzeru mi villayet hatarán levő fontosabb helyeket nyakra-főre erődtigetik. A lakosságnak az erődökhöz még csak közeledni se szabad.

— A „Deutsche Zeitung”-nak távirják Konstantinápolyból. A trónörökösre, nézve új jelenség állott be. Egy trónkövetelő tűnt fel az Ozman-dynasztia egy idős ágából, névleg Hunkiát, a koniahi molah, a ki körül Ázsiában és Konstantinápolyban ő török elemekből új párt sorakozik. A reformpárt hívei közt folytonos elfogatások és hivatalból való elbocsátások történtek.

— A sebesültek ápolására szervezett első nagy orosz egészségügyi vonat augusztus 7-én indult a csatatérre, személyzete állott: Korsejovszki ezredorvosból, 18 orvosból, 8 segédből, 1 gyógyszerészből, 1 őrből és 25 kegyes nőnikéből. Mint a társulat felhatalmazottja és pénztárnoka: Tokarew titkos tanácsos ment azzal, kinek az egész egészségügyi vonat minden szükségére hat óra állnak a szükséges eszközök rendelkezésére. Mindennap új adakozások fordulnak elő, így az ismeretes bankár, báró Stieglitz, a sebesültek ápolására alakított egyesületnek félmillió rubelt adott, rendelkezésére.

Belgrád, aug. 13. A fejedelem elnökele alatt ma ministertanács tartatott, melyben a skupesina egybehívására miatt nyílt szakításra került a dolog. Risztics ellenzte azt, a fejedelem azonban nem tágitott s a skupesina szerdára már valószínűleg egybe fog hivatalni. A ministerválság acut, bár még hivatalosan nem következett be. A fejedelem a békét akarja, de még eddig nem találták el, hogy mily alakban kellene azért folyamodni.

Belgrád, aug. 13. Itt minden szükséges intézkedés megtéetett a nagy skupesina egybehívására. Ez, mint rendesen Kragujevacban fog ülésezni. Szerbia alkotmánya szerint a nagy skupesina, mely 500 követből áll, csak új fejedelem választása, az alkotmány megváltoztatása, hadizenet, vagy békekötés végett hivatathatik egybe. (Risztics tudvalevőleg a nagy skupesina egybehívása nélkül üzenete meg a háborut, mi az usztárnak flagrans megsértését involálja.)

Belgrád, aug. 13. Ma délután csaknem minden consul beszélt a fejedelemmel. Wrede herceget és Withe angol főconsult a fejedelem állítólag fölkeréte volna, hogy a béke alkudozások iránt illető kormányaiaknál tege-

ók-kal lengenek, az épület maga igen praktikus van építve, úgy annyira, hogy minden kiállító országnak alkalom van nyujtva tárgyait a közönségnek minél előnyösebben bemutathatni; mit nem is mulasztottak el, első sorban és igen természetesen az egyesült államok által, azok után sorrendben legelőnyösebben vannak representálva Angol és Irország, Németország, melynek Ausztria-Magyarország, igen sajnosan kell megjegyeznem, csak egy kis pótlék képezi, ugyannyira, hogy eszerint kár volt egyáltalában a kiállításban részt venni, Magyarországot egyedül Fischer Herendi porcellán gyára képviseli; pedig szerény nézetem szerint, ha nagyhatalmasság akarunk maradni, kötelességünk országunk productionális erőit a nagy világversenyben nyomatókosan qualitative ép úgy mint quantitative képviseltetni, és továbbá Francia, Oroszország, China, Japán, India, Mexico, Spanyol és Olaszország, Svéd és Norvég Dán — és Törökország is — Afrika és Ausztrália. Nem lehet feladatom a kiállítás bírálatába becsákozni, majd megteendi azt a jury, mely munkálataihoz már hozzá is fogott; de azért még is megjegyeznem, hogy a mi az ezüst, finom és kevésbé finom acél és vasművek művészi előállítását és kivitelét illeti, e tekintetben Amerika méltó versenytársa még Angliának is, más tekintetekben sem lehet töle az előretörésként megtagadni; hártrabb van Európánál a finomabb grajpu és posztó szövetek gyártásában.

Szeretnék a legértékesebb kiállítási tárgyak közül minél többet concrete is megemlíteni, mint például a „Gorham et Company” cég által kiállított solid ezüst assyr és renaissance styben kivitt gyönyörű thea és dessert serviceket, egy pár Candellabre-t észak amerikai styben dolgozva „Tiffany et Company”

A „KELET” TÁRCZÁJA.

HARGIT.

Lélektani rajz

SZÁSZ BÉLÁTÓL.

(Folytatás.)

VII.

185*) jun. 14.

E t hosszú, kínos hétre való szükségem, hog, még tett igéretem mellett is, rá bírtam vinni magamat történetem följegyzésére. Végem lesz, nem tudom. Ön akarta így s Mária eszervben elborult arculatja, mintha helyeslő, intett volna felém, midőn ismételve kértem hámban tanácsát s mintha mondta volna: évezeklést is magadra kell vennem! Ime, ön ölveszem keresztemet. Oh, kínos, oh keserves — és mégis édes-fájó teher, melyről a könyös levél-bordónak sejtelve sincs, midőn esorokat önhöz juttatja.

És anyámat nem ismerém soha. Csak a nélkülözés, csak a szeretet utáni elepesztő sovárgáskottatott velem képzetet a szerető, édes anyról. Ha a megmozduló érzelem elszegényítettségét élvezni akarám: kertünk kis lugasábkelle vonulnom, titkon lopva, nehogy a „huszár” — a jó öreg Lizi néniel mostohámat hívtuk így — meglepjen s kegyetlen durvasággal átrobbantassa félve építgetett légvárakat, melyekben a szeretet viseli a gyémántos, drágagyöngös koronát.

Pig akkor már tizennegyedik évetem töltöm — s egyetlen barátom az idegenné vált otthonb a jó Lizi néni volt, egykori dajkám,

nek kérdést. — Az izgalom a nép közt leirhatatlan. A socialisták Riszticsre támaszkodva készek fölkést támasztani. Tény az, hogy a konservatívok lakásaikból nem mernek kijönni.

Belgrád, aug. 13. Milán fejedelem minden áron meg akarja a trónt tartani, ez volt az oka, hogy ha bár nem örömet is, megkezdte a háborút, mivel félt, hogy az általa annyira gyűlölt Risztics izgatásai folytán a nép fel fog lázadni. Most békealkudozásokat akar kezdeni a törökökkel, hogy erőszakosan ne tétessék a trónról. Risztics eljettetik, s csak addig marad hivatalban, míg új miniszterelnök találkozik. Marinovics állítólag nem hajlandó a felelősséget ily körülmények közt magára vállalni.

Belgrád, aug. 13. Előkészületeket tesznek, hogy a fejedelem és neje bármely pillanatban észrevétlenül Zimonyba menekülhessen.

Legujabb.

Bécs, aug. 14. A „Pol. Cor.” mai kelet alatt Belgrádból táviratilag értesül, hogy Milán fejedelem, saját hazafiai értékelését, s a megmondott sejt államférfiak tanácsát követve, elhatározta, hogy a reménytelen háborúnak véget vet. E czélból már tegnap érintkezésbe lépett a nagyhatalmak diplomatái képviselőivel. A Ristic-miniszterium visszalép; ideiglenes miniszterium fog valószínűleg kinevezetni, s a skupcsina összehívattatik. A nyilvános közvélemény csak az ország integritásának és az Obrenovics-dynastia fenntartását követeli. A békekötésre vonatkozó tárgyalások megkezdése legközelebbre várható.

Bécs, aug. 14. Milán fejedelem táviratilag intézett levelet Andrássy grófhhoz, a közvetítést kérve. Külügyi kormányunk azonnal érintkezésbe lépett a szintén megkeresett német s orosz kormányokkal s a mai nap folytán valószínűleg az összes nagyhatalmak oda utasítják konstantinápolyi követeket, hogy járjanak közbe az ellenségeskedések azonnali megszüntetése s a békekötést illető tárgyalások megkezdése ügyében az Obrenovics-dynastia fenntartása alapján.

Belgrád, aug. 14. A cabinet-válság már ma hajnal óta acut jellegűt öltött. A fejedelem és Risztics közötti számos „élénk” jelenet után Magazinovics, ki legutóbb a portán Szerbia képviselője volt, új cabinet alkotásával bízott meg. Magazinovics, politikai irányt illetőleg, közvetítő állást foglal el a konservatívok és radicalisok között.

A „Presse”-nek Belgrádból szerb forrásból a következőket jelentik: Vrbicza, Montenegró képviselője, egy hosszabb beszélgetésben azt állította, hogy a szerb hadsereg helyzete a lukovo-paracsina-alekszinácsi védelmi vonalon éppen nincs fenyegetve, sőt ott 120,000 ember áll harcra készen. Csarnajefira van bízva a főbb tisztek kinevezése. A ministertanács elhatározta a háború folytatását. A miniszterválságról szóló híreket, egy a miniszterekkel ellenséges párt találta ki. A szerb-montenegrói szövetség következtében

czégtől; egy 5000 dollár értékű kaszint XV Lajos és egy kisebb második Henrik idejéből, — egy mexicói onyxasztalt 500 dollár értékben, a spanyol kir. galleria igobljait és sok más — Délafrika szárazföldi és vízimadarainak gyönyörű gyűjteményét sat. de mindehez sok idő kellene, a mivel én a jelenben nem rendelkezem.

A mint már előbb eladtam volt, a főépülettel nyugotra a gépcarnok fekszik, mely amazzal egy vonalon és niveau-n áll, nagy magas ablakkal, téglá-, vas- és fából építve; a keskenyebb oldalokon, ugy szintén az északi és déli façade-okon is az épületnél magasabb szögűbástyákkal van flankirozva. Ezen hasonlóképmenyes épület hossza 1402 láb és szélessége 306 láb; a déli oldalon van még egy hozzáépítés, melyben kizárólag a hydraulikus gépek vannak felvéve, hól a gépek munkafolytatására szükséges vízmennyiség minden gyárasának, egy 160 láb hosszú. 60' széles, és 10' mély vízmedencében, rendelkezésre áll. Ezen víztartó déli oldalán mintegy 35 láb magas és 40' széles katarakt van, mely hatalmas centrifugál szivattyúk által a vízmedencéből nyeri a szükséges tápot.

Itt láthatók a munkában lévő és nyugvó kiválóan egyszerű és gyakorlati gépek ezrei, és a különböző modellek, Krupp Esseni világ-híri gyárából a 104 tonna nehézségű ágyúörás, mely 1100 fontos acél és 800 £-tos öntött vas golyókkal leheti romba a leg hatalmasabb várakat, s a melynek egy töltéséhez 62 £-sorra van szüksége, és a megmelegedésig 254 lövést képes tenni. Még ez előtt meg kellett volna említenem a csarnok közepében felállított 1400 lőerejű hatalmas „Providence” nevű gépét, mely az összes gépeket hozza működésbe; egy gőz szivattyú (compound pumping steam engine) mely képesítve van 10,000,000 gallon vizet 24 óra alatt 180 láb magasságra emelni; egy ventilátor szén és más bányák számára, a munkások jöltetője, mely oly erős szelet csinál, hogy egy kis gyermeket helyéből kimozdít; a Lyoni híres selyem gyár mintá szövő gépe,

Montenegro nélkül fegyverszünet lehetetlen. Montenegró fejedelme visszautasította s egyes csapatai benyomultak Boszniába. A drinái hadsereg megszállta Matajezát. Csolák Antics megszállva tartja Javort, miután Kucsics mellett egy török hadoszlopot megsemmisített. Ducsics archimandrita súlyosan meg van sebesítve. Boszniai fölkélok cernirozzák Banyalukát.

Protics közvetítése folytán egy 12 millió rubeles hadi kölcsön jött létre, melyet orosz bankok escomptáltak. Klimenko orosz ezredes 12 tiszttel ide érkezett. Laszkevic kozák ezredet mindennap várják. A „Deligrád” 30 sebesültet hozott Belgrádba.

Ugyane lapnak jelentik márol: „Orosz befolyás következtében a háború tovább tart. A fejedelem ismét elutazott (?) a hadsereghez. A miniszterválság el van intézve.”

A török császári hatt, mely a bolgároknak amnesztiát ígér, így hangzik: „Ő felsége a szultán, inditatta az atyai gondoskodás és legfőbb kegyelem érzelmei által, teljes és egész amnesztiát ad mindazon egyéneknek, kik a bulgáriai mozgalomban compromittálva voltak, s kiknek póre még nincs bevégezve, kivételnek ezen császári kegyelem alul azok, kik már el vannak ítélve, s azok, kik azzal vádoltatnak, hogy vezetői és intézői voltak a mozgalomnak, vizsgálat alá vonattak. Minden más elfogott, elégséges cautió mellett, azonnal szabadon bocsáttatik. Minden üldözés a kérdéses események alapján megszűnik. Ez alapon senki többé ki nem hallgattatik és el nem fogatik. Együttal a vizsgálatnál megbízott kivételes bíróságok meg fogják szüntetni ezen pórkét, s az azon egyének fölött való ítélőhozzátal, kik a főtebb említett kivételek osztályába tartoznak, a rendes bíróságok alá jutnak.

Fürdői levél.

Radna-Dombhát, 1876. aug. 10.

Tisztelt szerkesztő ur!

Örömmel tapasztalom, hogy a fürdő egy kényelmet nyújtó helyiséggé változott át, s a mult évi panaszok helyett megelégedési nyilatkozatokat hallok lépten nyomon a vendégek részéről.

Az étkezés jó és olcsó, a szobák kényelmesen berendezettek, a füröshöz vezető feljáró fáradtság nélküli sétányok tiszták és csalékonyak, a zene kielégítő, a szolgálattevők csak rendelkezésre várnak, az idő kedvező; szóval mindazt, a mire szüksége van, megtalálja a fürdő-vendég.

De míg a fürdővendégek részéről a kedvező nyilatkozatok teszem, nem hagyhatom említés nélkül azt, hogy ellenkezőleg van ez azoknál, kik a fennebb említett kényelem megszerzésén fáradoznak; mert az állandó vendégek száma alig haladja túl az 50–60-at s a látogatókkal együtt alig közeleli meg a 100-at. Hej! mert: „Nincs most ugy, mint régen volt.”

Még az idő szép; az ivad derekán vagyunk, azért kedves olvasóm:

számítlan másszövő, fonó, gyönyörűen konstruált tűzőtő gépek és Cylinder — prések; egy kis hydraulikus elevator-modell, mely alig lévén két láb hosszú 25 £-súlyt emelt fel szemem előtt, és száz meg száz más gép, melyeket lehetetlen volna az embernek mind megjegyezni.

A solid és massiv kertmívelési csarnok (horticultural hall) a memorial palotától mintegy 400 lépésre északra fekszik, gyönyörű egy építmény a 12-ik század mór stílusában Philadelphia városa által építtette, mely hivatalosan nemcsak a kiállítás ideje alatt, de minden időben a West-park fő díszét képezi. Hossza ezen megközelítő építménynek 385, szélessége 193 és magassága 72 láb, a közepben van a növényház, mely világosságot a felső fedél ablaktól (Oberlicht) nyer, a honnan négy pompás, veres, kék és fehér nemzeti színekben emaillozott lustre, fehér lámpagolyókkal, csúg áll.

Az épület főalkatát massiv oszlopokból álló felépítmény képezi, melyek egymástól 10 lábnyi távolságban 20' magasak és melyeknek lábazatul márványból, derekuk sziverek mintakövekből és az oszlopfejek csinosan ékített homokkövekből vannak, az ivboltzat is hasonlóké mintakövekből készült. A rövidebb homlokfalnak vestibule-ök és mindkétfelől szép magas szobák vannak, melyek fogadó, frissenítő italokat nyújt és szolgálati termekül is használnak.

Kékes-fehér márvány-lépcsők vezetnek azokhoz és az előtért nem nagyon sikerült szokókutak és szép virág anlage-ok díszítik.

A növényházban megtalálhatók a palmafák minden nemei és az öt világészak kultur- és dísznövényzete, meg lehetősé szép példányokban; itt láthatók a hosszú és keskenylevélű szép zöld Bábán-, füge- és fenyőfák különböző nemei, a phylodendron pertrusum, az indiai hybiscus sinensis gyönyörű sötétveres virágával, a Strelitzia reginae, a euba japonica, jasmínium multiflorum, Cypas revoluta Havanná-

Öreg, ifjú, bús, szerelmes!

Jó lesz egy kiviandorlás;

Ha kedled dult, s ha szived ég,

Enyhet nyújt a friss forrás!

Hunyadmegyei kőkorszaki te-lepei.

(Folytatás.)

Az állati maradványok köztkülönösen nagy számmal fordulnak elő Bos urus priscus csontok, még pedig szarvak, csigolyák és fogazattal ellátott állkapcsok, sőt paták is. Gyakoriak még Capra ovis, Cervus capreolus, Cervus elaphus, sőt Cervus alcors részletei is merültek fel. Egyptásokból Equus primigenius, többpattásokból Sus scapha (agyarai gyakran feldolgozott) közösségek. Rágcsálókban Cricetus frumentarius (böröcsög), Mus nunculus, Lepus timidus; a rovarvökből egy borex (czizkány) faj; husevökből Canis familiaris és canis vulpes voltak idáig megkülönböztetve. Emberi telyes csontváz, fájdalom idáig nincs, de egyes csont részletek bővíben vagyunk. Koponyadarabokat látni Torma Zs. gyűjteményén kívül Nagy-Enyeden is; Torma Zsófia még egy női váz darabjait ásta ki. Ennek egyes részei (nevezetesen a kéztő csontok) nem lévén eléggé elmeszesedve, orvosi vélemény szerint ifjabb korból valók; az egészen előfordulási körülményei mindazonáltal a Torma József nézetét támogatják, hogy t. i. vagy egykoru, vagy még régiebb. A kultúrtértegtől még egy meternyi mélységben akadtak reá. Felette minden megszakadás nélkül haladt keresztül a telep rétege, holott ha ifjabb időből ered: okvetlenül meg lett volna az zavarva. De azon felül kelet és nyugati irányban maradványok mutatkoztak, s míg a csontok Ny. felé foglaltak helyet, K-re edénydarabok, szilánkok és háziállatok (disznó oldal) csontjai vegyültek az üregre kitömő földdel.

A sírhely omlás által átválván fel: ezen tárgyakat nem a felülről lehaladó ásó vegyítette össze, mint az sok helyen történik; sőt a lelhely most is azon épen szemlélhető. Épen ez a helyzet magyarázza meg, hogy míg bordák, csigolyák, medence, s végtágrészek megtalálhattak, a gömbölyű koponya a közelebbi esős zéporok által elmosott védő réteggel az alatt hőmpölygő Marosba gurulhatott.

Meg kell jegyeznem, hogy tudomásom szerint biztosan megállapított madárcsontok idáig nem kerültek elő, s az emlősökön kívül csupán kisebb váz érdemel még említést.

E telepén sokáig feltűnő volt, hogy a vágóeszközök nyomát sehol sem találtuk, míg végre Torma Zs. gyűjteményében akadt egy belkarsont, mely kőbaltá csapás jelét hordja magán.

Anyag szerint csoportosítván a tárgyakat: itt jöhetnek sorba a nagyszámú csonttűk és árák. Utóbbiak némelyike nyilhegy gyanánt is szolgálhatott.

A csonttűk ki vannak furva, s különböző nagyságúak, többnyire bordacsontokból. Az árák középszerűek, s csont alkatrészekből készítték.

Van egy lábszár-csontból négyszögűre ido-

ból, Cercus monstrosa cartus, agave americana Mexikóból, az Eucalyptus globulus Ausztráliából, az ugynevezett bidegtelek fája, melynek levelei a chinin fogják kifogyás esetén pótolni, a mangofa és a Mancoifera Indica stb. melyeket a botanikusok kedvéért hoztak fel, kiket mindezeknek látása elragadna és a kiknek tanulmány tekintetéből mindezek bizonyosan nagy beccsel bírnának.

Saját magam iránti kíméletből szeretném előadandó tárgyaimat minél rövidebbre összehuzni, de nem tehetem, hogy habár igen röviden, még is valamit ne mondjak a művészet csarnokáról és a gazdasági gépek és természet-műnyek nagy kiállítási épületéről.

Az első a „memorial hall”, mint már említém Pennsylvania állama által építtetett és az egyedüli faragott kőből épült építmény. Feladata a különböző országok művészetének termékeit magába felvenni.

Párhuzamosan a főépülettel, modern renaissance stílyben, egy szép terasse-ra van építve, szép kiállítással a Schuykill folyam és Philadelphia városára. Az épület közepén egy colossális cupolával a tetőn, egy 150 láb magas négyszögű dom emelkedik fel, melyen Columbia, az egyesült államok védőnöke áll. A képek és festvények felagatására, úgy a szobrok elhelyezésére a kiállítóknak itten igen szép és nagy térség bocsáttatott rendelkezésre 7500 □ láb oldal és 20,000 láb földszinti tér, mi a kiállítási tárgyak nagy halmazá folytán nem lévén elegendő, még egy mellékepületnek építtetése (art annex) vált szükségessé.

A művészet ezen tagadhatlanul ékes csarnokában Európa szinte minden állama érdemlegesen van képviselve, Ausztriát is Magyarország nélkül ideértve, a melynek osztályában a bécsi képművészet igen kedvezően van képviselve; nagy feltűnést okozott különösen Makart János „Catharina Cornaro”-ja, melynek ára 45,000 dollár; Nemes Ransonné Eliza grófnőnek saját portrait-ja és ezenkívül

mitott furó és sima véső fíle is, még pedig kifurt állapotban.

Növényi maradványt csak a szenek közt találni, melyek a két szűk fás növények uralmára mutatnak.

A fennebbiekből képzetet alkothatunk ez őskorszaki telep gazdagságáról. Alig egy év óta jött rendszeres kutatás alá a hely, ime megnyíló lelet jutalmazá a kutatók fáradságát. Örökre kár, hogy épen szántóföldek alatt vonulván végig a telep nagy része, azon helyek tartós természeténél fogva alig remélhetjük, hogy a szélességi átmérő irányában végig, bár egyetlen ásatást eszközölhessen valaki. Ilyen ajánlatok már történtek egyik bőkezű Maecenásunk (gr. Mikó Imre) részéről, de a nép elfoglaltságai miatt eredménytelenül. E szerint a Maros felől toluó esővíz némely öblös torkolata ígér legtöbbet, s valóban eddigi zsákmányunk értékesebb része onnan is került napvilágra. A vasút építése idején bő alkalom kínálkozott volna egyetlen tudományos buvárlatokra, mert a töltés ide van kiemelve. De az építési vállalkozók figyelmét fájdalom elkerülték az értéketlennek látszó kő- és cserépmaradványok, jöllehet egy akkori munkás határozottan emlékszik, hogy vésőfőlkéket temettek a földmunkálatok közé. Szintugy jártunk az országút építésénél. Az is mélyebben van az alágágyalva; a sánczhányáson alegszebben felismerő a telep minden esőzős után csak egy piroslik a sok cserép s a lefolyó vizet tekerőre festi a tűzhelyek szene: és mégis ország-világ szemelattára ismeretlenül maradt annyi időn át az érdekes telep. Ez elég jellemző a mi közönségünkre, s még inkább emeli Torma Zsófia urhölgy érdemeit.

(Folyt. köv.)

A Királyhágón inneni kerületi tűzoltó-szövetség statisztikája.

(Folytatás.)

Ha az egyenkénti felsorolás után mindekelett tekintetbe vesszük, hogy a lakosság-nak hány százaléka működik mint önkéntes tűzoltó, ezen arány felállításánál csak 13 egyelet vehetünk fel, mert a kolos-monostori gazdasági, valamint a szász-sebesi gőzfűrészek egylete nem a lakosságnak, hanem az ott foglalkozó nagy részt vidéki tanulóknak illetőleg munkásoknak társulata, mely a lélekszámtól függetlenül van életbe híva s az intézmény helyéhez köthet. Átlag minden lakásra 1.65 % tűzoltó esik, mely átlaghoz legközelebb Maros-Vásárhely (1.57 %) áll, a minimumot Maros-Ludas; (3.60 %) a maximumot Brassó (0.76 %) képviseli. A szövetségben képviselt egyletek összesen 2165 működő tűzoltót mutatnak ki, ide számítva az eddig még különálló egyleteket, legalább 3000-re lehet tenni Erdély tűzoltóinak mai számát. Egyetenként átlag 144 tag esik, mely átlaghoz Torda (157 taggal) legközelebb áll, legtöbb tagja a kolozsvári (303), legkevesebb a maros-ludasi egyletnek (48) van. Az alapító és pártoló tagok száma

egy genre képe: egy imádkozó öreg asszony a szent István templom belsejében Bécsben és egy fiatal szőke nőt ábrázoló studium-fő van kiállítva, mely minden hízkelődés nélkül szóla az igen tisztelt grófnőnek a művészetbeni bámulatos előhaladásáról igen dicsőerőleg tanuszkodnak. A többi európai államok oly sok értékes művet állítottak ki, hogy valóban nehéz feladat volna igazságos bírálatot hozni. Az egyesült államok pedig e tekintetben még csak a művészet embriójával bírnak; az értékesebb műveik, melyek a kiállításon láthatók, idegen termékek és ugy látszik s ugy is van, hogy nem igen lelkesülnek egyáltalában a művészetért.

A gazdasági gépek és természetműnyek kiállítási nagy épülete a kertmívelési csarnoktól északra fekszik, hasonlóan szép kiállítással a Schuykill folyam vidékére és Phyladelphia nyugoti részére. Főkép fából és üvegből van építve és egy 820 láb hosszú és 125' széles főhajóból áll, mely árokon transept által van keresztülvágyva, az épület külső formájára nézve egy parallelogrammhoz hasonlít és térmértéke 10½ acre.

Ezzel egybekötöttesben vannak azon helyiségek, melyekben a különböző állatfajok, nagy elégtelenségemre a nagy meleg miatt, csakis ősszel szeptemberben fognak kiállítani. Ezen kedvezőtlen körülmények dacára, annyi kedvezményben mégis részesültem, hogy egy magán kiállításon Éjszak-Amerika legnagyobb tenyészbikáját láttam. Neve Romeo, 7 éves, Pennsylvania-ban született, 12 láb hosszú, 6' magas, 39 hüvelyk széles és 11. láb és ugyanannyi hüvelyk Gürtelmass-al bír, sulya pedig 4700 £. Faja a longhorned stock-hoz tartozik, mely Durhamból Angliából importáltatott Amerikába.

Jelen voltunk július 18-án a field exhibition-on is, a kiállítási bizottság előtt Phyladelphiai mintegy 8 angolmérföldre tartott gazdasági gépek versenyén, melyekről csak annyit jegyezz meg, hogy azok a czélszerűség

nagyon váltakozó s magában ve ez alkalommal inkább másodrendű érdekű bir, a azonban feljegyzésre méltónak tartjuk zón körülülaényt hogy a németajku egyleteknél alapító tag nem fordul elő. A mi a csapat vezetését illeti, 6 osztály fordul elő u. m. mász bontó, mentő, szivattyus, vízszerező és rendfenntartó különböző kombinációban. A kimutatott 5 egylet közül mászó és szivattyussal bír 1 Kolos-Monostor ezenkívül még rendfenntartó 5 (Kolozsvár, Nagy-Enyed, Torda, Brassó s Maros-Vásárhely) ezenkívül még vízszerező 6 (Nagy-Szeben, Segesvár, Szászváros, Dév, Gyergyó-Szent-Miklós és Maros-Ludas), ezenvül még bontóval 1 (Szász-Régen.) A szász-sebesi gőzfűrészek egylete mászók, szivattyusokra és vízszerezőkre oszlik, miglen Gyula-Fehérvár-i vízszerező nem de mentőt találunk. Részünkről a minél egyszerűbb taktikai beosztásnak gyunk barátai, mert a mászó lehet szükség esetén bontó, szintén ő, és veszélytlenebb helye a rendfenntartó is, mentő lehet, végre a szivattyú szolgálhat kellő gyakoroltatás mellett a szerszók teendőjével nagyon könnyen egyeztető. Az egyes működési körök egymáshozí arányában semmitörvényyszerűséget felfedezni nem lehet, míg egyes egyleteknél a mászók száma nagyon csekély, másoknál ismét felette sokat alakultak! E tekintetben véleményünk az, hog legyen elegendő mászó a csövek vezetésére, mentési s bontási munkálatra, valamint a álló felváltásra, másrészt azonban a feleslegű őrizkedjünk, mely czélból tán ökszerű vol egyetenként bizonyos állandó számot megáapítani s csak az ürlő helyeket rendre a kiölen képesítettekkel pótolni. A tisztesek száma nagyon váltakozó, mi onnan ered, hogy émyely egyletnél altiszt fordul elő, míg másoknál csak tisztek szerepelnek. Az altiszti intézményt, mint legjobb tisztképző iskolát részünkről csak helyeselnit tudjuk.

Ha a működő tagok foglalkozását vesszük szemügyre, ismét csak 13 egylet lesz az, mely összehasonlításunk alapul szolgálhat, mert Kolos-Monostoron természetesen kizárólag tanulókból, a szász-sebesi gőzfűrésznél pedig munkásokból áll a contingen. Ezekből eltekintve kimutatásunkban öt különböző életálllya kereskedő, iparos, gazda, tisztviselő, lelkész és tanító van, elősorolt, miglen egy hatodik rovat az egyéb foglalkozásukat foglalja magában. Kalapemelyi constatljuk, hogy derek iparos osztályun az, mely az önkéntes tűzoltó-egyletek zöm képezi, azon osztály, mely legtöbbet küzdvelete s vagyona náért, még mindig talál időt, lekésedést, harcolni a más jólétéért is. Az iparosok átlagban 61.2 % -át teszik az összes agoknak, mely átlaghoz 60.8 % -al Nagy-Enyed áll legközelebb, de számuk 87.3 % -ra is (Brassó) felemelkedik és még ott is, hol legcsekélyeb 37.1 % -ot (Gyergyó-Szent-Miklós) tesz. Második sorban a különféle tisztviselők lesznek elitendők, kiknek százalékszáma nagyon változó, az átlag 13.1 % -ot tesz, melyhez 10.5 % -al Maros-Ludas áll legközelebb, a szám azonban 32.6 % -ra felemelkedik (Déva) hogy mutt 1.9 % -ra szálljon (Brassó.) Harmadik sojan a kereske-

és gyakorlatiasság tekintetéből semmi kívánni valót fen nem hagyunk.

Minő egyszerű és gyakorlati alkattal rakja például az amerikai csépgép a szalmát a szekerre, vagy ha a gazdána tetszik, akár-mely helyre, jobbra vagy balra

Egyes kiállított gépek ényüzéssel vannak készítve, a mahagonyfához hasonló szépségű fából és polirt ezüst-aczból. Kötelességünk is tartottam a két fő gyárossal magamat egybekötöttesbe helyezni

Az erdélyi borok is — 3 üveg — az csztrák-magyar osztályba vannak kiállítva s azok a jury által igen jóknak kiállítottak s az illető biztos nyilatkozat szerint kétséget nem szenved, hogy éremmel fognak megjutalmaztatni, de importra nincs kilátásunk, minthogy áruk igen magas. Én magams meg voltam lepve, midőn Amerikában „frás Provencon” restauratiojában egy felkupás bütelle a meg lehetős jó Saint Julien-t 1 doir és 75 cent-ért és Lafayette amerikai francia restaurant-nál amannál még tán valamivel jobbat 1 dollárért kaptam, elsőké ár a minépnünk szerint 3 ftr 43 kr s a másodikkal 2 ftr 39 kr, megjegyzendő, hogy ez árák a kiállítási téren fizetettek. Nyugat-Amerikának is vannak jó borai, melyeket azonban Californiában lesz alkalmunk meg is megismer-ni, ilyenek névszerint a Delaare, Catawba, red cross, dry golden eagle incinatti (édes bor) és Virginia seedling.

A bortermelés, mely elig el volt a nagyolva, nagyban kezd emelkedni, mi idővel még jobban le fogja az impoált borok árát szállítani. Fordítsuk azért mi magyarok tekintetünket Gallicia és Oroszország felé.

Mindez és hozzá a roppa kiterjedésű s természetből dusan megáldott szép fairmount park, az itten sürgő-forgó kis lágot kellemesen lepi meg és egy hangyaból hemzsegségekhez hasonlítható, a hol ugy, mint jen methodikus rend uralkodik.

Igen érdekes volna kisméltani, hogy mennyi téglá, kő, cement, építfa és különösen vas s üveg volt ezen kis vos felépítésére szükséges.

Seethal Frencz.

deim oszly foglal helyet, melynek részvéte helyenként szintén nagy különbségeket mutat fel, az átg 9-2 %, melyet Dévamajdnem matematika pontossággal mutat (9.3 %) legnagyobb Nagy-Szababben (2.8 %) A gazdák részvéte egyen gyér és váltakozó, az átlag 6-5 %-ot esz, melyhez Gyula-Fehérvár (7-3 %) és Torda (7 %) állanak legközelebb, a legnagyobb szót Szászváros mutatja fel (29-9 %) míg Kolozsvár és Nagy-Szabab tűzoltói között egy gazd sem találkozik. Lelkés és tanítóátlag 3-2 % al van a tagok között képviselve, mely átlához Kolozsvár (2-9 %) legközelebb áll, legtöbbet találunk Segesvárt (10-5 %) míg Gyula-Fehérvárt és Nagy-Enyeden egy sincs. Az egyétfoglalkozásnak száma telette váltakozó, átlag 6-7 % mutat, melyhez Torda (6-3 %) legközelebb áll, míg Kolozsvár 29-8 %, Szászvárc 2-0 %-ot mutat fel. Jövőre jó lesz e rovatot még néhány p. o. magánzó, ügyvéd, orvos a. t. megfogadni, hogy az egyes társadalmi osztályok mikénti részvéte még inkább kiutethető legyen.

(Folyt. köv.)

Törvényszéki csarnok.

A elyi kir. törvényszéknél f. hó 12-én három tárgyalás volt, melyekben elnökölt Frink, trák voltak: Nesztor, Péterfi; ügyészséget képviselte: Bodor.

I. Vádolt Nobile János kötelendi lelkes. A vád ért 1874. sept. 28-án Pugleszán Nyikula hadkötelezett részére egy valószínűség meg nem felelő családi értesítőt állított ki, hogy nevezett a hadkötelezettség alól mentesítse. Vádolt beismerte, hogy a kérdéses családi értezt nem felelt meg a valószínűség, de tagadja, hogy ártási szándékkal írta volna azt. Mentesség hozta fel, hogy lázas betegségtől megálmá, ágyban fekvé, beszámíthatatlan akarathoz követte el a tévedést, melyet később egy más teljesen kiállított családi értesítőtől helyrehozott. Ügyész, tekintve, hogy a végtagyalásokkal hallgatott tanuk vádolt mentesség igazolóját bizonyította van, hogy senki által a valószínűség ferdítésére felszólította nem lett, azért nem fogott el semmit, a hogy különben is Pugleszán Nyikula katonakodásra alkalmatlannak ondatott ki, tehát különben se számítható sem az állam, sem magánosra kár a valószínűség tartalmazó családi értesítő miatt, vádolt mentesített indítványozta. Törvényszék az ügyet indítvány értelmében ítélte.

II. Majorszki János vendéglős 1876. június 1-én Freudenfeld Teréz pinczérnőtől kéhezett 150 ft bíztositókölt 66 ft 24 krt elszámolt. Vádolt beismerte, hogy ez összege nem adta vissza megbízójának; mentességére hozta, hogy ő nem gonosz szándékból költte el a pénzt, megjegyzé, hogy általában (vagy Kolozsvárt, hogy a vendéglős a bíztositót elkölti, az üzletbe tekteti. Ügyész végindítványában megjegyzé, hogy a bíztositóknak kezelése sikkasztás büntény. A bíztositó természetéből foly, hogy az el nem költött Mihelyt megszakítottat, a büntetésremélt cselekvény követte el. Ha vádolt maga igényt vissza tudta volna adni a reábi-zott 10 ftot, cselekvénye megszűnt volna büntetést lenni, de így reá is alkalmazni kívánja törvény sulyát. Négy havi börtön büntetést írt. A törvényszék 14 napi börtönré itélte. Igység és vádolt felhívást jelentettek.

II. Vádolt Triff Gavilla, albaki földész, ki 1872. évben Mira Mikula társaságában a „Teu bratu“ havasrészben levő fűrészmalom pénzéből pénzjegyeket loptak. Vádolt tagadta ettől és vád alá helyezése ellene valló büntára vallomása szolgáltatott főalapot. Mint-hogy lantára megszökött és nem volt szem-besithő, továbbá a mellékes gyannokok is meggyűntek, ügyész indítványozta, hogy bizonyítottok etégtelensége miatt vádolt mentes-sék ft. Törvényszék ez értelemben ítélte.

Értesítés

a Fröbelintézet gyermekkertjéről és elemi tanodájáról.

A Fröbelintézet eddigi igazgatója t. Szabó Elre ur, államásáról lemondván, örömmel értesim a t. cz. szüléket, hogy szerencsésen váltak a gyermekkertésznek képezte tanári karát — Hal Ferencz elnöklebe alatt Benedek Samu, Hazi József, Parádi Kálmán, Propper Ferenc és Stöger Béla tanár urakat — továbbintézkedésig — az intézet elemi tanodája gyermekkertje közvetlen igazgatására s felügyeletére is megnyerni. Ily kiváló szakférfiak közreműködése az intézet jövőjének kellő biztositékul szolgálván, felkérlem a t. cz. szüléket sziveskedjenek mintaszerűen fölszerelt s berendezett gyermekkertünket — melyben tovább is, a kellő segéd-személyzettel, Szabó Rózsa asszony, most már mint állandó alkalmazott első gyermekkertész, fog működni s elei tanodánkat — melyben a Fröbel-rend-szer elvei az országos közköztatási törvény szabnyaival összhangzásba vannak hozva s mintilyen hazánkban a maga nemében egyet-

len — eddig tanusított nagybacsú bizalmukkal a jövő tanévben is megtisztelni.

Az elemi tanodára nézve köztudomásra hozom, hogy az eddigi három tanosztály mellett a negyedik is meg fog nyitattni s abban Pataki Ferencz állandó elemi tanítókon kívül új tanterők nyerne alkalmazást. Ez intézkedés által elemi tanodánk a törvény követelményeinek teljesen megfelelő egészet fog képezni, úgy hogy abból a növendékek bármely nyilvános gymnasium első osztályába közvetlenül át-léphetnek. A negyedik osztályba félévetnek oly növendékek is, kik eddig kello magán ok-tatásban részesülvén, egy év múlva gymnasiumba lépődök s erre előkészítendők.

Az igazgató választmány, dacára annak, hogy az intézet főállását kizárólag a folyó jövedelmek biztosítják, tömeges pártolás reményében az eddigi tandíjt, a lehetőségig alább szállította s kedvező eredmény esetében, főleg, ha sikerül az elemi tanoda javára a nemcs várostól, melynek terhére hordozza, évi segélyt nyerni, igyekezni fog még inkább mérsékelni. A jövő tanévre a tandíjak következőleg állapítottak meg: egy növendékért, három havonként 6 frtjával előre fizetendő 24 frt; két testvérért 40 frt; háromért 50 frt. A szülékek kötelezni kell magokat arra, hogy gyermekeikért a tandíjt, a várostól elkötözés vagy halál esetét kivéve, legalább egy félévig fizetik. A félévétel elsőbbségi joggal bírnak a rész-vényesek gyermekei, szegénységi bizonyítvánnyal ellátott szülék gyermekei tandíjmentesek. A beiratások határideje sept. 1—3-ig. A jelentkezőket elfogadja s általában bármi nemű utasítással szolgál t. Paál Ferencz ur, a tanári kar elnöke.

Kolozsvárt, 1876. aug. 15-én.

A Fröbel-intézet igazgató tanácsa nevében Szász Domokos,

a b. városi gyermekkert társulat elnöke.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. augusztus 16.

— **Lapunk szerkesztője** a tegnap reggeli vonattal elutazott a szegedi dalárú-nepélyre.

— **A helyi tűzkárosultak** javára újabb adakoztak: A „Hilária“ dalegyet elnöksége utján Haberman János 30 ft, Nemes Csikszék közönsége 104 ft 59 krt, Debreczen sz. kir. város közönsége 150 ft, A „Kelet“ szerkesztősége utján Pergő Márton ev. ref. lelkes 5 ft 30 krt, A helyi unitárius főtanoda ifjúságának „Apolló“ kör. br. Györfy Árpád né gyűjtése 10 ft. Mely nemes adományokért fogadják mindannyian az inségek nevében hálás köszönetet. Kolozsvárt, 1876. aug. 14-én. Simon Elek, polgármester.

— **A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter Szeremley Lajos kir. tanácsos, eddigi felső-főhercegzei és fogarasvádi tanfelügyelőt, a fogarasmezei tankerületbe áthelyezte.**

— **A vallás- és közoktatásiügyi m. kir. miniszter a deési polgári iskolához a nyelvtant, földrajzi és történelmi tanszékre ideiglenes minőségű tanítót kinevezett** Bíró Andrást államásán végleg megerősítette.

— **Pardi Károly**, kolozsvári ügyész-ségi írókat a maros-vásárhelyi kir. főügyész hasonló minőségben a marosvásárhelyi kir. ügyészséghez helyezte át.

— **Ó Felsége** a király születésnapján, f. hó 18-án délután d. e. 10 órakor a kegyesrendiek templomában hála-istenizést tartott, melyre zene- és énekkarral Jakóbi Jakab karnagy vezénylete mellett; vasárnap Szent István király napján szintén ugyanott d. e. 10 órakor. Mindkét alkalommal a polgári és katonai hatóságok teljes díszben jelen lesznek.

— **A tegnapi Nagy-Boldogaszony-napi** búcsu nagy számu ájtatoskodót vonzott városunkba minden felől a vidékről, kiváltképp pedig Sz.-Ujvárról, úgy, hogy ilyen népes búcsú régóta nem volt. Az egyházi szónoklatot tegnap d. e. t. dr. Eltes Károly, tegnapelőtt délután pedig t. dr. Molnár János gy. főhercegi hittanár ur tartotta. — A kegyes-rendi atyáknál a búcsu alkalmából kedélyes lakoma volt, melyen nagyszámu meghívott vett részt.

— **Az orsz. dalárú-nepély** 1878-ban a legnagyobb valószínűség szerint ismét Kolozsvárt lesz. Városi tanácsunk ugyanis a helyi három dalegyet elnökeinek előterjesztésére, a városi képviselő bizottság utalagos jóváhagyása reményében, elhatározta, hogy az orsz. dalárú-szövetséget 1878-ra városunk vendégeinek hívja meg a dalárú-nepély megtartására s e meghívással a „Kolozsvári Dalkör“ elnökét: Szász Domokos urat bizta meg. Örvendünk a tanácsnak e lépése fölött s a város érdekében csak gratulálni tudunk hozzája, annyival is inkább, mivel a megváltó dalcsarnok mellett a városnak aligba lesz kiadása ez ünnepélyre, Kolozsvár városára nézt pedig mind financialis, mind társadalmi tekintetben csak előnnyel lehet összekötnie.

— **Tegnap Locsárekné** assz. jutalmul a „Tolonez“ ismét tele ház előtt került színe. Az előadás vonzeréje a darab kitünőségén kívül fokozta az is, hogy Ördög Sára szerepét, a jutalmazott iránti szívesegséggel, Szathmáryné assz. vállalta el s másfelől az is, hogy Angyal Liszkát ezúttal nem Boér Emma, hanem Baloghné assz. játszta. Az előadás egészen véve a legjobbak közé tartozott az eddiki között. Az egyes szereplők közül Szathmáryné (Ördög Sára), Baloghné (Angyal Liszka), Locsárekné (egyik zsidó kisasszony) és Philip-povicsné (Krisza) asszony, továbbá Szentgyörgyi (Marcsák I.), Vidor (Miklós) és Földényi (Lőrincz) urak magaslattak ki. Szathmáryné

asszonyunk Ördög Sáraja külsőleg kitünő alakítás volt s játéka is egyenlő magaslattal állott a szerepelt. Baloghné asszony szép dalait is mindegyre megújították, játéka pedig szintén kielegítő volt, amár a drámaibb részekben, már egyéniségénél, tanulmányainál és beszédhangja kevésbé alkalmas voltánál fogva nem emelkedhetett a D. Boér Emma assz. kitünő drámai játéka után névújára.

— **Szathmáryné** assz. hétón harmadszor lépett föl mint vendég Moser egy felvonásos vígjátékában: „Kuki prédikációk“-ban mint Mókáné s „A szegény marquis“ című drámaletben mint Godardné. Mondanunk sem kell, hogy a t. vendég ezúttal is kiválóan ki-magaslott kitünő jellemzetes ábrázolásával, különösen mint Mókáné. A többi szereplők közül kiemeljük E. Kovács Gyula (Fraisnaie marquis), és Szentgyörgyi (Rigand) urakat s D. Boér Emma asszonyt (Madeline) a „Szegény marquis“-ban; továbbá Mátyás (Móka) és Szentgyörgyi (Gyöngyös Mátyás) urakat, valamint Diatróné (Róza) asszonyt és Kutassy Janka (Ilka) kisasszonyt.

— **Szászvári Imrén**ek, színházunk törekvő s tehetséges fiatal színészek jutalom-játékául szombaton Shakspeare „Szentivánéji álom“ című kitünő műve kerül előadásra. A nagy költő e ragyogó fantáziájú, tündéres műve már évek óta nem volt színpadunkon; most tehát annál nagyobb érdekléssel nézünk elébe, mivel kiállítására kiváló gond lesz fordítva és színházunk egyik tehetséges tagjának jutalmul fog előkerülni.

— **A helybeli** iparos ifjak önképző és segélyző egylete a szegedi kiállításra hét ifjút küld t. i. Bokor István női cipészt, Fogarasi János kerekest, Hürauf Miklós asztalost, Hegedűs Ferencz férfit cipészt, Poschek Ferencz lakatos, Szegedi József férfit szabót s Pinter Adolf bádogost.

— **Egy hullát találtak** közelebből a m.-sárdi határon. Az azzonnal megindított vizsgálat folytán kiderült, hogy fejére kapott kemény ütések következtében halt meg. A koponya iszonyuan meg volt rongálva s maga az agyvelő is mélyen megsérte. A szerencsétlennek özvegye és egy kis árva maradt. A vizsgáló bíró több gyanus egyént befogott, a nyomatot erőlyesen foly.

— **Két érdekes** egyéniség idözik néhány napig Kolozsvárt egyenesen Perzsiából. Ugyanis tisztelendő Czuczoga György chal-deai g. k. pap és fő kurator Kárázsáru városában (a perzsa birodalom Urmia nevű tartományában) egy társával együtt a m. k. belügyminiszter engedélyével városunkba érkezett a kárázsáru g. k. egyházjára könyörömadományokat gyűjteni. A nevezettek az örmény nemzettel rokon chal-deai néptörzshez tartoznak.

— **A lapunk szerkesztője** ellen indított egyik sajtóperre vonatkozólag Sz.-Udvárhelyről a következő sorokat vetük: „Tisztelt szerkesztő ur! Udvárhelyszék aug. 14-én 1876. A „Kelet“ közelebbi számában olvastam, hogy az igazságszolgáltatás botrányára, még most is nálunk uralkodó törvénybíró Basiot a László, a helyett hogy a személyes szabadság szentségének flagrans megsértéséért, érdeme szerint már eddig lakott volna; ezen törvénytelen eljárásának a „Kelet“-ben történt leleplezése miatt, szerkesztő ur ellen plane sajtóperit mozdított. Minthogy az inkriminált cikk szerzője én voltam: jogom és kötelességem felkérni a szerkesztő urat, hogy való tényeken alapuló ezen tudósítómomrt a felelősséget személyemre utalni sziveskedjék. Remélem, hogy az alkotmányos biztositékul szolgáló személyes szabadságnak védelme iránt, az esküszékfüggellett bíráló nagyobb érzéket fognak tanusítani, mint a meny-nit ezen esetben, az arra közvetlen hivatott hatóságok tanusítani látszanak. Dixis.“

— **A marosvásárhelyi fiatal** tűzoltó-egylet — mint nekünk onnan írják — kitünőleg kiállta múlt vasárnap első tűzpróbáját. Délután három óra tájt, meglehetősen szel időben, megkondultak a vészharangok s a szomoru tapasztalatokat tett vásárhelyiek rémülve hallották, hogy a tűz a szentkirályut-cza, e veszedelmes tűzfűszék, derekán dühög. Mert a Maros partján fekvő Vásárhely nagy mértékben üzi a fa-építkezést, természetesen minden építész-rendőri felügyelet nélkül s különben is szűk telkek annyira tele vannak zsufola fából épült színekkel, istállókkal, pajtákkal, deszka-tűzfalakkal, sövény- és zsindeleményekkel, hogy a tűz oltása és elszigetelése rendkívül nehézségekkel jár. A tűz ezúttal még ismeretlen okból, a Dr. Szilágyi, özvegy Szilágyiné és öz. Péchyiné telkei közül valamelyiknek pajtájából támadt s a szétlő szíva e három telek hátulsi épületeire azzonnal elterjedt s nagyon főlő volt, hogy az izraeliták imaházának és a minoriták társas házának utcáján (mindkettő, természetesen, avult zsidóul-lyal fedve) a főtérre fog átcsapni. A derék tűzoltók azonban, kitünőnek bizonyult fecseköndökkel egy szőlőn egyszerre körülzárták a három lángban álló épületet s noha az egyik égő istálló hátulról egy másik faépülettel — tele szénával, 4—5 köb-él fenyő forgácsal stb. — állt közvetlen összeköttetésben; noha a Dr. Szilágyi cseresep-lakóházának tűzfal-lyukán már behatolt a tűz a gerendázatba s a lakók tévöltésében csak a padlás-ajtó betörése után lehetett ide felhatolni — mégis sikerült a tűz tovább terjedését meggátolni. Három órai szakadatlan és önfeláldozó munka után megnyugodva s elégedve távozhattak, a kellő őrség hátrahagyásával, a derék tűzoltók, élükön az ép oly tapasztalt, mint erőlyes főparancsnokkal s imént választott vezetőikkel. Fájdalom, néhány sebesülés is történt. Fején, arczán, kezén, lábán öt tűzoltó sebesült meg — de szerencsére egyik sem életveszélyesen. A katonaság, honvédség is azzonnal a helyszínen termett s Kraft alezredes, e valóban köztisztelőben és szeretetben álló törzstiszt, rendeltetből tetleges segélyt nyújtottak az oltásnál. Jó szerencse, hogy a gyulás nap-pal történt, mert a szél 600—800 ölnyre is elvirte az égő zsindelemény-darabokat. Az izraeliták tözsomzédban levő imaháza, a minoriták társas-háza, ismételve tüzet fogott, de az éberség még idején lépett közbe. A rendőrség tanulhatott volna a tűzoltóktól.

— **Mélyen érzett részvét.** Maros-zéken nem rég egy derék hazafi hunyt el, de akár milyen derék hazafi volt is, attól meg nem menekülhetett, hogy a „költő“-szerkesztő-vel dicsekvő „Ördög“ így ne paréntálja el: (A temetési szertartás után) „gazdag halottit-torhoz ült a roppant sámu résztvevő közönség a szobában és a szabadban feltérített hosszú asztalok körül. Egy pár sarvas-marha, kövér sertés s többféle majorság egész legiója esett áldozatul a néhai vendég-szerető gazda végtsz-tességtető vendégei szokásos ellátására. Az egész falu népe meg lett (sic!) vendégelve, s a speciális borok bőkezűséggel kerültek közhasználatra.“ Ez már igazán mélyen érzett részvét. Még a szívnél is mélyebbről datá-lédik.

— **Fogarason** e hó 11-én Bartha ne-vű pénzügyőri-felügyelő, mint a „Lageblatt“-nak írják, a vendégőlvadvarra ment egy revolvert megpróbálandó. A vendégőlvadvar levő egyik szekeren egy 17 éves ifjú ült. Bartha pajkos-ságból ez ifju felé fordította a fegyvert, ez el-sült s a fiatalat melien találva, földre rogyott. A megsebesült kórházba, Bartha ellenben a börtönben vitetett.

— **Nagy-Sinkszékbe** kebelezett Szt.-Ágotha községében a tűzoltó-egylet e hó 13-án megalakult s elnökké Fronius lelkészt választotta meg.

— **A szamosújvári** önkéntes tűzoltó-egylet alapszabályai a királyi belügyminiszte-rum által folyó évi 37271 szám alatt a be-mutatási záradékkal ellátattak.

— **Dr. Szilasi** egyetemi tanár, a ro-mán népműveléséi egyetemen N.-Szebenben tartott közgyűlésén, e hó 11-én, felolvasást tar-tott „a román népjelneiről“. A felolvasás, mely a román népalokra volt fektetve, három órát vett igénybe, s általános tetszésben ré-szesült.

— **Fabritius Károly** képviselő Nagy-és Kis-Küküllőmegyék tanfelügyelőjévé nevez-tetett ki.

— **Kitüntetés.** A magyar dalegyetek 1872-ben azzal bízták meg a nagyváradi da-lárdát, hogy az Erkel Ferencnek és id. Ábrá-nyí Kornélak átnyújtandó emlékre pénzt gyűjt-sön s a megfizeteltes módzaitairól gondos-kodják. A szükséges pénz most már összegyűlt s a nagyváradi dalárda Erkelnek szép billiko-mat, Ábrányinak pedig ezüst írókészetet várá-rolt. Az értekes emlékeket a szegedi dalárúne-pélyen fogják átnyújtani.

— **Erődítések.** Brassóbol értesítik a „M. Híradót“, hogy a brassói két szoros, a bodzai és tömösi, továbbá az észak felé eső ojtói és gimesi szorosok erődítményekkel fog-nak ellátni; több hadmérnöktári tiszt, már megsemlélte a szorosokat és minden előkészü-letek megtéteinek, hogy a munkához mielőbb hozzá foghassanak.

— **Necrolog.** Id. Foith Károly, nyug. só-bányanagy, és neje Felvinczi Rozália, s gyer-mekeik fájdalommal szívvel jelentik, hogy a forrón szeretett leány és testvér Foith Berta, életének 20. évében hosszas szenvedés után f. év és hó 6-án d. e. 11 órakor Ö-Tördán tüd-hádsében meghalt. Béke lengjen porai felett.

— **Necrolog.** M.-vásárhelyi Albert Já-nosné, szül. Ferenczi Ágnes fájdalommal ke-bellel tudatja, hogy a jó férj, vajai ev. ref. nyugalmazott lelkész Sároberki Albert Já-nos élete 66-ik, boldog házasságának és papsá-gának 42-ik évében, f. évi aug. 12-én reggeli 8 órakor hosszas szenvedés után M.-Vásárhelyt élni megszint. Nyugodjék csendesen!

— **Apró hírek.** Belgrádban szazegy ágyulóvész tudatta tegnapelőtt a lakossággal, hogy a fejedelműtűt szült. — Párisban 161 elítelt comunista részben kegyelmet ka-pott, részben elégedett nekik a büntetés egy részét. — A statisztikai congressus napi közleményének — mely francia nyelven jele-nik meg — főszerkesztője Gregus Ágost lesz. Az utolsó szám Szegede: fog megjelenni. — A belgrádi legelőkelőbb családok, a Radi-vanovics, Nikolics, Ivanovics és Raducics családok Bécsbe menekültek. — A Szeged vá-rosi új nyári színház, mely negyezer nézőt képes befogadni, vasárnap zylt meg, roppant számu közönség lelkesültsége mellett. — Ku-binba Berlinből egy láda érkezett dynamit-tölténnyel, melynek Belgrádba kellett volna szállittatnia. A politikai hatóság lefogalta s Temesvárra szállittatta. — Egy új Ubrik Borbárt találtak Berlinben, ki most 25 éves, s már 11 év óta él egy elrejtett kamrában, hová bányja, egy pékmester és ennek neje zár-ták el azért, hogy örségségétől megfoszszák. — K rakóban egy tűzér őrmester 56 puska-golyóval megtöltött egy nagy ágyút, s aztán el-sűtötte azt. Testének felső részét ezer és ezer darabokban találták meg. — Prágában Elsnitz Ferencz fiatal kereskedő, ki kedvesét megcsokolván, e közben annak nyakát borot-vával átmetszte, a törvényszék kötélhalálra ítél-te. — Antonelli bironok a jezsuiták főtá-masza betegten fekszik, s állapota mind roz-szabbra fordul. — Hamburgi táviratok sze-rint a „Germania“ gőzös Nielsen kapitány alatt e hó 11-én a bahiai öblöbe érkezésénél hajótörést szenvedett. — Pardó tábornok Pe-ru elnökvé proklamáltatott Hg. Goresa-koff berni követre Dolrovolcsa lengyelno reá lött. A hercegz sértetlen maradt. — Milán jegelelem elzálogosítá egy bécsi zálogintézetnél családi ékszerait, melyek 62.000 frtnyi kölcsön biztositékul szolgálnak. — Ferencz József királyunk ő felsége Grant elnökhez kéziratos írtetett, melyben a király Grantnak az Egye-sült-Államok százéves fennállása alkalmából szerencsét kíván.

A „KELET“ magán-táviratai

Feladatott Budapest aug. 16. 9 ó. 50 p. d. e.

Érkezett, aug. 16. 10 ó. 37 p. d. e.

A legújabb tudósítások szert Milán megkérte az osztrák-magyar, német és orosz consulok utján Ausztriát, Magyarországot,

Német- és Oroszországot, hogy a Portánál a béke érdekében lépjenek közbe; mert ő (Milán) kész alkudozni a Portával.

A consulok a közvetítésben együttesen járnak el.

Belgrádban azt reménylik, hogy Milán nem veszti trónját, Szerbia területi épségét is meg lehet még tán valahogy tartani; de hadikárpótlás tekintetében a legnagyobb áldozatra is elszánták magukat a szerbek.

A nagy-vezér hajlandó béke-alkudozásokba becsatlakozni, de a hadi működések megszakítása nélkül; egyszersmind Törökország béke-föltételeiként a nagyvezér a következőket követeli:

I. Törökországnak occupationalis joga legyen Szerbiában;

II. A szerb militia (nemzeti hadsereg) oszlattassék föl.

III. Lépjen életbe ismét a párisi szerződésnek az a kikötése, hogy t. i. Szerbia csakis 4500 katonát tarthat.

Risztics, Mihajlovics, Joannovics és Gruics miniszterek (a hadi párt emberei) állása tarthatatlan; a többi miniszter ellenben meg-fer Magazinovicssal (a bekepárt fe-jével).

E tudósításokkal szemben az hírlik, hogy ellenkezőleg Szerbia is, Mortenegró is végtelkezik akar-nak küzdeni.

Milánnak fia született, miről bulletin adatott ki, mely így szól:

„E gyermek szent ügyünk sikerének záloga! segítse az ég aty-ját, hogy szerencsésen (?) megkez-dett nagy művét befejezhesse s hogy fának egykoron erős, felsza-badított Szerbiát hagyhasson örö-kül!“

Szerbia eddigelő 18 ezer em-bert vezetett a háboruban.

Zárából (Dalmatia fővárosából) azt jelentik, hogy a montenegróiak Kucsinnál megverték a törököket, kik Rudinétől Podgoriczáig hátrá-ltak volna, sok fegyvert, zászlót és halottat hagyván maguk után.

Feladatott N.-Váradon, aug. 16. 9 ó. 56 p. d. e.

Érkezett aug. 16. 10 ó. 50 p. d. e.

A „kolozsvári Dalkör“ tegnap itt tartott dalestelyének eredménye szelle-mileg kitünő: a nagyszámu közönség az előadott darabok mindegyikét zajos tapsokkal tüntette ki. Jövedelem jelen-tékeny. A „Dalkör“ ma (szerdán) d. e. 10 órakor utazott el innen Szegedre.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a sz.-ujvári kisegítő takarékpénztár forgalmá-ról jul. havában 1876.

Bevételek:

Pénztármaradék a múlt hóról 6401 frt 55 kr, betételek után 3836 frt 44 kr, kamat, feldij és váltódij 715 frt 28 kr, visszafizetett kölcsön 32810 frt — kr.

Összesen 43763 frt 27 kr.

Kiadások:

Kölcsön 28910 frt — kr, tisztviselők fizetése 100 frt 16 kr, irodai kellekre 20 frt 5 kr, váltó átlapra 54 frt — kr, betét visszafizetések 7788 frt 97 kr.

Pénztármaradék 6880 frt 09 kr.

Összesen 43763 frt 27 kr.

Szamosújvárt, 1876. augusztus hó 1-én. Gopcsa, Bartalis, igazgató. könyvvezető.

Távirati tudósítás a bécsi főzsdéről

Augusztus 14-én 6 % Metaliques 66.45 fr
Kamat —. 5 % Nemzeti kölcsön 69.95 frt. 1860 iki államkölcsön 111.75 Bankrésze-nyek 8.51 Hitelrészevények 143.60 London 122.75 Ezüst 10875 Cs.kir. arany 582.—
— Napoleond'or 9,73 1/2 100 mark német érő tükü 80.05

Urbéri kötvények: Magyarországi 73.2-
Temesi 72.50, Erdélyi 73.50. Horvátországi 85.—

Felölös szerkesztő: Békésy Károly.

